

Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy

dla

Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej

ul. Swobodna 59

41 – 303 Dąbrowa Górnicza

SPRAWOZDANIE

Z X JUBILEUSZOWEJ EDYCJI KONKURSU

EDUKACJA REGIONALNA W SZKOLE

PROSZĘ WAS, POZOSTAŃCIE WIERNI TEMU

DZIEDZICTWU... JAN PAWEŁ II

ROK SZKOLNY 2018/2019

W bieżącym roku szkolnym w naszym ośrodku była realizowana X edycja konkursu edukacji regionalnej. Słowa Jana Pawła II stały się mottem przewodnim działań uczniów klas IV – VIII Szkoły Podstawowej nr 1 w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej. Głównym celem realizacji zadań było wyposażenie uczniów w zasób wiedzy o własnej miejscowości i szkole. Ponadto kształtowanie poczucia tożsamości narodowej i przywiązania do korzeni oraz tradycji rodzinnych, a także szeroko pojmowanego szacunku. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności i poszanowania dla dziedzictwa kulturowego własnej miejscowości oraz rozbudzanie postaw patriotycznych.

Prace uczniów zostały podzielone i realizowane w czterech obszarach:

Obszar I – Sposób realizacji edukacji regionalnej w szkole.

Kryterium I – Edukacja regionalna w szkole powstała w oparciu o Program Edukacji Regionalnej „Moje korzenie” dla II etapu kształcenia szkoły podstawowej.

Zajęcia realizowano od września 2017 roku. Priorytetem w pracy była potrzeba wychowania uczniów w szacunku do kultury i sztuki regionalnej. W pracy z uczniami korzystaliśmy z przekonania, że zajęcia te poszerzą wiedzę uczniów na temat najbliższej okolicy. Jej krajobrazu, zabytków, folkloru, walorów turystycznych i nauczą poczucia wartości, dumy z przynależności do określonego regionu. Nauczyciele dbali o wykształcenie w uczniach szacunku wobec dorobku przeszłych pokoleń, potrzeby pielęgnowania tradycji i zwyczajów rodzinnych. W ramach zajęć uczniowie zapoznali się z historią i zabytkami miejscowości, poznali jej urokliwe miejsca. Przygotowywali informacje na temat podań, legend, historii miasta, pochodzenia jego nazwy. Systematycznie angażowali się do aktywnego i świadomego udziału w życiu wspólnoty lokalnej. Realizując kolejne zadania, uczniowie pogłębiali wiedzę na temat mniejszości narodowych w Zagłębiu Dąbrowskim, poznali działalność publiczną oraz społeczną lokalnych twórców.

Kryterium II – Nauczyciele posiadają przygotowanie merytoryczne do prowadzenia zajęć w zakresie edukacji regionalnej. Uczestniczyli w Konferencji Naukowo – Szkoleniowej pt. „Regionalizm w szkolnej edukacji” oraz w szkoleniu na temat „Edukacja regionalna w nauczaniu historii i wiedzy o społeczeństwie”.

Kryterium IV – Szkoła prowadzi zajęcia pozalekcyjne z zakresu edukacji regionalnej. Zajęcia pozalekcyjne realizowano od września 2017 roku. Prowadzone są na podstawie programu „Moje korzenie” i odbywają się cyklicznie - raz w tygodniu. Uczestniczą w nich uczniowie klas IV – VIII szkoły podstawowej.

Tematyka zajęć obejmuje następujące zagadnienia:

- ✓ Moja rodzina – mój dom.
- ✓ Tradycje rodzinne i świąteczne w mojej rodzinie.
- ✓ Historia i tradycje naszej szkoły.
- ✓ Miejscowość, w której mieszkam. Czy jest to moje miejsce z którym się identyfikuję?
- ✓ Herb, godło, hymn Dąbrowy Górniczej i województwa śląskiego.
- ✓ Historia, podania, legendy mojej miejscowości.
- ✓ Zabytki naszego regionu i ich historia.
- ✓ Położenie geograficzne, flora i fauna Zagłębia Dąbrowskiego.
- ✓ Wieś dawniej i dziś.
- ✓ Kultura ludowa i folklor naszego regionu.
- ✓ Województwo śląskie to nie tylko przemysł. Przewodnik po instytucjach o charakterze kulturalnym.

Kryterium VI - Szkoła podstawowa realizuje projekty na rzecz regionu. Uczniowie w aktywnym działaniu, badają i dokumentują ślady przeszłości.

Uczniowie, w ramach edukacji ekologicznej, przystąpili do realizacji projektów „Drzewo” oraz „Piękna nasza Polska cała”. Uczestniczyli w wycieczce do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Będzinie. Poszerzyli swoją wiedzę na temat warunków naturalnych Zagłębia Dąbrowskiego na przestrzeni wieków. Udział uczniów w wycieczce okazał się bardzo owocny, gdyż wzrosła ich świadomość na temat środowiska przyrodniczego, form ochrony przyrody, kształtowania postaw i zachowań korzystnych dla przyrody w warunkach rozwoju. Uzyskaliśmy informacje dotyczące parków krajobrazowych, ich walorów przyrodniczych i kulturowych. Wędrując ścieżką dydaktyczną – przyrodniczą, słyszeliśmy śpiewy różnych ptaków, a także poznawaliśmy urokliwe miejsca okolicy. Po powrocie, zainspirowani piękną przyrodą, uczniowie stworzyli teatr cieni pt. „Dębowy świat” i wykonali makietę Dąbrowy Górniczej. Z ich inicjatywy powstał również tekst piosenki pt. „Nasza Dąbrowa”. Utwór muzyczny zaprezentowany został podczas obchodów 100 – lecia miasta w Pałacu Kultury Zagłębia w Dąbrowie Górniczej.

Uczniowie systematycznie rozwijają swoją działalność artystyczną i tworzą wiersze o swoim mieście, dając w ten sposób świadectwo przywiązania do „Małej ojczyzny”. Dokumentują ślady przeszłości, poprzez wykonanie ilustrowanych albumów, folderów i gazetek ściennych poświęconych miastu.

Obszar II - Baza szkoły.

Kryterium I - Szkoła posiada kącik regionalny.

W naszej szkole znajdują się niepowtarzalne zbiory przedmiotów używanych przez nasze babcie i dziadków. Rzeczy takie jak lampy naftowe, przedmioty codziennego użytku, narzędzia, biżuteria, stroje regionalne czy kołowrotek znalazły się dzięki uprzejmości rodziców, staraniom uczniów i pani Joannie Wyjadłowskiej, która opiekuje się kącikiem.

Kryterium IV - Kącik regionalny jest na bieżąco wykorzystywany w procesie dydaktycznym szkoły.

Uczniowie, realizując podstawę programową, zapoznają się z przedmiotami historycznymi używanymi w minionych epokach. Poprzez wykorzystywanie przedmiotów w codziennej dydaktyce nasi wychowankowie nabywają szerszej wiedzy i rozumieją specyfikę dawnych czasów. Ekspozyty są wykorzystywane podczas zajęć historii, języka polskiego, plastyki, techniki.

Kryterium VI - Szkoła posiada księgozbiór związany z edukacją regionalną i wykorzystuje go w procesie dydaktycznym.

Na bieżąco, podczas zajęć lekcyjnych, uczniowie korzystają z księgozbioru, zdjęć, czasopism, druków, albumów, map. Poznają historię regionu w odniesieniu do historii Polski, pogłębiają znajomość wiedzy na temat małej ojczyzny. Poszerzają swój zasób literatury, wykraczając poza kanon literatury obowiązkowej.

Obszar III – Współpraca szkoły ze środowiskiem.

Kryterium II – Szkoła współpracuje z placówkami, instytucjami kulturalnymi w zakresie edukacji regionalnej (np. muzeami, teatrami, bibliotekami miejskimi, galeriami, domami kultury).

W celu uatrakcyjnienia procesu dydaktycznego i zachęcenia uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze regionu, szkoła organizowała wyjscia do teatru na spektakle, poruszające tematykę patriotyzmu lokalnego i szacunku do „małej ojczyzny”.

Wyjscia do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dąbrowie Górniczej.

- „Dąbrowa Górnicza dawniej i dziś” - poznajemy dzieje Dąbrowy Górniczej, jak się zmieniała na przestrzeni lat.
- „Przeżyj ze mną jeden dzień” – podróż po zabytkach i historii Dąbrowy Górniczej z kolegą z przeszłości (prezentacja multimedialna, oglądanie starych fotografii Dąbrowy Górniczej)
- „Śladami baśni i legend zagłębiowskich” – uczniowie poznają legendy regionalne i tworzą własną legendę.

Promowanie wśród uczniów aktywnego spędzania czasu wolnego – Czynne uczestnictwo w imprezach organizowanych przez klub Helikon.

Uczniowie biorą udział w wieczorkach poetyckich, koncertach muzycznych i w spotkaniach z ciekawymi osobistościami regionu. Ideą klubu jest promowanie historii i kultury Dąbrowy Górniczej. Rozwijanie pasji muzycznych w uczniach, którzy często współtowarzyszą dąbrowskim artystom na scenie. Śpiewają i tańczą z panem Rafałem Koziłem, członkiem Towarzystwa Przyjaciół Dąbrowy Górniczej, który wspiera ich pierwsze kroki w artystycznej drodze.

Kryterium III – Szkoła współpracuje z rodzicami, mieszkańcami, twórcami, artystami.

Spotkania ze znawcą historii lokalnej panem Gerardem Kulejem, autorem wielu publikacji na temat regionu. Podczas zajęć z młodzieżą przybliża im w ciekawy i przystępny sposób wiedzę dotyczącą regionu, udostępnia swoje prywatne zbiory biblioteczne i eksponaty muzealne.

Spotkania z Panem Henrykiem Czerwińskim uczestnikiem walk II wojny światowej w oddziałach Armii Krajowej. Podczas różnorodnych uroczystości szkolnych, upamiętniających ważne wydarzenia związane z historią naszej ojczyzny, zaproszony gość opowiada uczniom ciekawostki związane z codziennym życiem żołnierza oraz o działaniach podejmowanych przez działaczy Armii Krajowej. Pan Henryk Czerwiński przedstawił również uczniom naszej szkoły tekst przysięgi składanej przez żołnierzy. Spotkania z naszymi gośćmi odbywają się w podniosłej i uroczystej atmosferze, w czasie której wspólnie śpiewamy pieśni patriotyczne.

Pomoc rodziców w organizacji festynów. Szkoła kultywuje tradycje rodzinne i regionalne, w związku z tym organizowane są coroczne spotkania całej społeczności szkolnej, podczas „Świąta Rodziny”. Uczniowie pod okiem nauczycieli przygotowali krótkie programy artystyczne. Były wesołe wierszyki, życzenia, piosenki i tańce dedykowane swoim najbliższym. Każde z dzieci chciało w tym dniu, jak najlepiej zaprezentować się przed swoimi rodzicami. W tym czasie młodzież prezentuje swoje możliwości kulinarne, porównuje je z daniami regionalnymi, których degustacja jest punktem kulminacyjnym imprezy. Zabawa wzbogacona jest ciekawą oprawą artystyczną. Uczniowie klas VI i VII wzięli udział w warsztatach z dziedziny regionalizmu. Tym razem były one poświęcone muzyce ludowej z wykorzystaniem najprostszych instrumentów takich jak: listek brzozy, bzu i inne piszczałki. Młodzież pod kierunkiem nauczycieli prezentuje elementy tańców regionalnych.

Kryterium V – Uczniowie szkoły uczestniczą w sesjach, warsztatach, spektaklach, wystawach dotyczących tematyki regionalnej.

Muzeum Miejskie „SztYGarka”

W ramach projektu gminnego „Dąbrowa dla Niepodległej” pod Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Andrzeja Dudy, w Stulecie Odzyskania Niepodległości 1918 – 2018 przy współpracy z Urzędem Miasta Dąbrowa Górnicza i Muzeum Historii Polski, nasi uczniowie uczestniczyli w warsztatach historycznych w Muzeum Miejskim „SztYGarka” w Dąbrowie Górniczej. Wysłuchali wykładu historycznego pt. „Zagłębiowskie drogi do niepodległości”. Poznali wiele ciekawostek związanych z naszą małą ojczyzną, obejrzeli film w reżyserii Zofii Kunert pt. „Przystanek Niepodległość”. Następnie pani Gabriela Voźniak, kustosz Działu Historii przybliżyła nam postać Zygmunta Bąbczyńskiego. Niezwykłego dąbrowianina, który zaciągnął się do Legionów Józefa Piłsudskiego. Pasjonował się fotografią, dzięki czemu dokumentował życie legionistów. Jego zdjęciom poświęcona została wystawa zatytułowana „Zygmunt Bąbczyński, fotoreporter I Brygady Legionów”. Uczniowie obejrzeli ją z zachwytem.

W ramach zajęć muzealnych uczniowie klas IV i V obejrzeli wystawy: *„Osobliwości fauny i flory na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej”*, *„Jak żył rolnik i górnik na ziemi zagłębiowskiej?”*, *„Historię, co węglem i srebrem pisana, czyli o przemyśle w Zagłębiu Dąbrowskim”*. Ekspozycja ta prezentowała bogactwo dziejów przemysłu naszego miasta. Zwiedzający uczniowie dowiedzieli się, że najcenniejszym eksponatem wystawy, jest odkryty podczas badań archeologicznych w 2006 r. „Skarb Hutnika”. Ponadto poznali największą XIX – wieczną inwestycję przemysłową na terenie miasta, jakim była huta „Bankowa”. Usystematyzowali wiedzę na temat takich zakładów jak: kopalnia Reden, Ksawery, Paryż czy Flora.

Zabytkowy szlachecki dworek w Krzykawce

Celem wizyty w Dworku było uczestniczenie w lekcji historii o tematyce regionalnej. Dworek dysponuje pracownią ceramiczną, więc nasze zajęcia miały charakter warsztatów historyczno – artystycznych. Uczniowie poznali historię miejscowości i dworku, w pobliżu którego znajduje się pomnik upamiętniający bitwę powstańców styczniowych z wojskiem carskim, w której zginął Francesco Nullo.

Pałac Schoena

Uczniowie zapoznali się z historią rodów Schoenów i Lamprechtów, którzy przyjechali do Zagłębia Dąbrowskiego pod koniec XIX w. Byli prekursorami w budowaniu nowoczesnego przemysłu. Za sprawą ich wizjonerstwa i pracowitości polskie rodziny znalazły zatrudnienie w wybudowanych przez nich fabrykach. Uczniowie obejrzeli również kolekcję szkła unikatowego, użytkowego oraz historycznego jak również najnowszą wystawę prezentowaną

w Pałacu Schoena pt. „Edward Gierek. Między wschodem, a zachodem”. Przewodniczka przybliżyła naszym uczniom realia epoki oraz przedstawiła blaski i cienie dekady rządów Edwarda Gierka.

Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie

Udział w wycieczce uzmysłowił uczniom kl.VII, że skansen w Chorzowie skupia zabytkowe obiekty budownictwa drewnianego przeniesione z różnych miejscowości naszego regionu (z Beskidu Śląskiego, z Pogórza Cieszyńskiego, Zagłębia Dąbrowskiego). Dzięki dobrze zachowanym obiektom uczniowie dowiedzieli się, jak wyglądało codzienne życie ich rówieśników. Zwiedzili starą szkołę, gdzie mogli zobaczyć XIX wieczną klasę lekcyjną. Mogli usiąść w drewnianych ławkach, pisać na tabliczkach łupkowych i obejrzyć stare pióra, i kałamarze. Ponadto poznali co to „dyscyplinka” i „worek z grochem”. Obejrzeliz zagrody wiejskie, szałas pasterski, kuźnię, młyn, spichlerz dworski, stare wozy oraz studnię.

Spotkanie czytelnicze w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Dąbrowie Górniczej pod hasłem „Legends o Dąbrowie Górniczej”.

Uczniowie kl. IV i V aktywnie uczestniczyli w zajęciach poświęconych omówieniu historii Dąbrowy Górniczej. Wykonali maskotkę miasta – Bobra Dąbrowiaka. Brali udział w projekcie czytelniczym pod tytułem „Zaczarowany świat książek - spotkanie z bajką”, w czasie którego uczestniczyli w lekcji bibliotecznej pt. „Papierowy teatr” – Kamishibai i poznali legendy o Dąbrowie Górniczej.

Muzeum Zagłębia w Będzinie

Uczniowie uczestniczyli w wycieczce do Muzeum Zagłębia w Będzinie, gdzie obejrzeliz wystawy: „Dawna broń”, „Z dziejów zamku i miasta” oraz zwiedzili „Podziemia będzińskie”, czyli niedokończony schron przeciwlotniczy z czasów II wojny światowej. Wzięli również udział w lekcji muzealnej pt. „Zamek Będziński - jako przykład średniowiecznej budowli obronnej”.

KOSZĘCIN

Uczniowie kl.VI wraz z nauczycielem p. M.Wierzbowską wybrali się na artystyczno – edukacyjną wycieczkę do siedziby Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” w Koszęcinie. Podziwiali grę na instrumentach unikatowych, poznali regionalne stroje i charakterystyczne dla regionu tańce.

Obszar IV – Działania popularyzujące szkołę, dzielnicę, miasto, region

Kryterium II – Szkoła organizuje konkursy o tematyce regionalnej.

Uczniowie brali udział w konkursie fotograficznym pt. „Dąbrowa Górnicza w obiektywie wczoraj i dziś”. W ramach konkursu wykonali i zgromadzili ciekawe zdjęcia,

z których później zorganizowali wystawę oraz prezentację multimedialną. Pięknie zaprezentowali się w trakcie konkursu poetyckiego, w czasie którego przedstawili utwory swojego autorstwa. Wykazali się dużą odwagą, pokonując własne słabości i ograniczenia.

Bardzo chętnie przystąpili do szkolnego konkursu ze znajomości dąbrowskich legend.

Kryterium III – uczniowie szkoły uczestniczą w przeglądach, festiwalach, konkursach o zasięgu co najmniej gminnym.

Uczniowie cyklicznie uczestniczą w zajęciach Koła Teatralnego. Finalnym efektem ich starań był występ podczas XVIII Interdyscyplinarnego Mysłowickiego Festiwalu Kultury Młodzieży Szkolnej w Mysłowicach - pod patronatem prezydenta Mysłowic Edwarda Lasoka. Zajęli zaszczytne I miejsce w konkursie. Wykazali się bystrością, kreatywnością i oryginalnym strojem, pokonując własną nieśmiałość i wewnętrzne opory.

Kryterium V - Szkoła podejmuje działania popularyzujące region (miejscowość) w kraju.

Uczniowie wraz z nauczycielami wychodzą naprzeciw oczekiwaniom współczesnej szkoły. Promują swoją placówkę na zewnątrz, podejmując następujące działania:

Udział w Ogólnopolskim Festiwalu Wszelkich Form Teatralnych i Muzycznych dla Osób Niepełnosprawnych w Dąbrowie Górniczej – „Razem przez Sztukę”.

Nasz ośrodek promuje kreatywność uczniów, którzy swoje umiejętności wokalnie - teatralnie prezentują na deskach szkolnej sceny. Ich barwne stroje i oryginalne pomysły są doceniane przez jury. Młodzież nie tylko wspiera organizację festiwalu, ale również czynnie w nim uczestniczy, zajmując wysokie miejsca na podium.

Kryterium VI – Szkoła podejmuje działania popularyzujące region (miejscowość) poprzez udział w programach europejskich (np. Erasmus+, eTwinning).

Poczucie jedności wśród mieszkańców Europy stało się inspiracją do realizacji programu europejskiego Erasmus+. Dzięki programowi uczniowie kształcą umiejętność radzenia sobie z trudnościami, pokonują bariery językowe, uczą się tolerancji wobec odmienności kulturowej, religijnej i obyczajowej. Nabywają umiejętności współpracy i empatii.

W ramach realizacji zadań wynikających z programu, gościliśmy uczniów z Niemiec, Portugalii, Grecji i Turcji. Uczniowie zapoznali gości z dziedzictwem kulturowym naszego kraju. Wspólnie zwiedziliśmy najważniejsze i najpiękniejsze miejsca w regionie zarówno pod względem historycznym i turystycznym. Podczas pobytu uczestnicy projektu Erasmus+ integrowali się w trakcie codziennych spotkań warsztatowych, teatralnych i muzycznych. Zwieńczeniem działań artystycznych i podsumowaniem pobytu w Polsce był wspólny występ, prezentujący nabyte umiejętności.

Kolejnym punktem realizacji projektu była nasza wizyta w Grecji. Uczniowie uczestniczyli w warsztatach teatralnych i tanecznych. Doskonale się bawili, poznając z bliska kulturę grecką. Podczas tygodniowego pobytu zwiedzili Akropol, pierwszy starożytny teatr i podziwiali antyczne zabytki. Mogli również delektować się egzotycznymi potrawami greckimi. Spotkanie przyczyniło się do zawarcia nowych przyjaźni, pogłębiło znajomość kultury krajów europejskich, uświadomiło uczniom, jak ważna jest znajomość języków obcych.

Poprzez udział uczniów w X edycji konkursu opartego o program edukacji regionalnej „Moje korzenie” przybliżyliśmy naszych uczniów do tego, co odchodzi w zapomnienie. We współczesnym świecie często ztraca się przynależność do określonej grupy oraz własnej tożsamości. Staramy się, aby nasi wychowankowie znali własne „korzenie” i byli z nich dumni. Pragniemy, by kultywowali dziedzictwo swoich przodków oraz mieli świadomość odpowiedzialności za nie.